

2008. november

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

November 6.	04:03 UT	első negyed
November 13.	06:17 UT	telehold
November 19.	21:31 UT	utolsó negyed
November 27.	16:55 UT	újhold

A bolygók láthatósága

Merkúr: November első napjaiban lesz az idei év legjobb hajnali láthatósága. A hónap első felében még jól megfigyelhető, 1-jén másfél órával kel a Nap előtt. A hónap közepére láthatósága sokat romlik, 25-én felső együtállásba kerül a Nappal.

Vénusz: Este feltűnően látszik a délnyugati égen. A hó elején másfél órával, a végén három órával nyugszik a Nap után. Fényessége $-4,0^m$ -ról $-4,1^m$ -ra, átmérője $14''$ -ről $16''$ -re nő, fázisa $0,79$ -ról $0,70$ -ra csökken.

Mars: Előretartó mozgást végez a Libra, majd a Scorpilus, végül az Ophiuchus csillagképben. A Nap közelsége miatt nem figyelhető meg. Fényessége $1,5^m$ -ról $1,3^m$ -ra, átmérője $3,7''$ -ről $3,8''$ -re nő.

Jupiter: Napnyugta után látható a délnyugati ég alján a Sagittarius csillagképben. Késő este nyugszik. Fényessége $-2,0^m$, átmérője $35''$.

Szaturnusz: Előretartó mozgást végez a Leo csillagképben. Éjfél után kel, hajnalban látható a délkeleti égen. Fényessége $1,0^m$, átmérője $17''$.

Uránusz: A hónap végén hátráló mozgása előretartóra vált. Az esti órákban kereshető az Aquarius csillagképben. Éjfél körül nyugszik.

Neptunusz: Az esti órákban figyelhető meg a Capricornus csillagképben. Éjfél előtt nyugszik. Mozgása a hónap elején vált hátrálóból előretartóra.

Kaposvári Z.

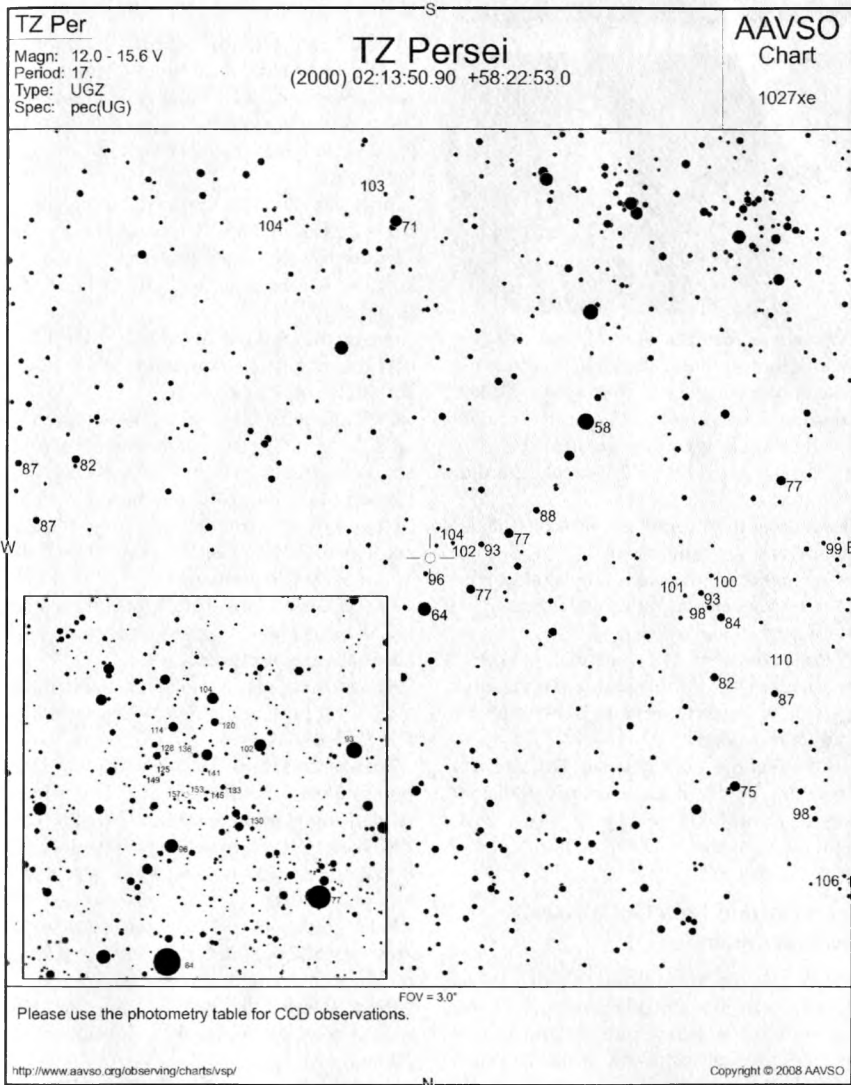
Mélyég-ajánlat

Égi túránkat novemberben „kötelező” a nyílthalmazokkal teli Cassiopeia csillagképben kezdeni. A jól ismert csodákon túl most néhány elhanyagolt, és kissé nagyobb átmérőt igénylő célpontot ajánlunk.

Az NGC 7789 NY Cas még „kommersz” célpont; de ennek ellentmond, hogy viszonylag kevés megfigyelés érkezik róla. A 6^m körüli, nagy és sűrű halmaz felkeresése nem okozhat problémát, a ρ és a σ Cas között félúton fekszik. A β Cas-tól $3,5$ fokkal északnyugatra lelhetünk rá a még kellemes fényű, $8-9$ magnitúdós King 12-re (Égabrosz 3/14), mely a hasonló nevű halmazokhoz képest kiugróan fényes tagokat tartalmaz pár ívperces területen. Az IC 166 NY Cas a jól ismert NGC 663-tól egy fokkal van északkeletre egy 9 magnitúdós csillag „tövében”. Ez a nagyon sűrű, egyforma fényes tagokból álló 11^m -s csoport már komolyabb műszert igényel.

Még keletebbre haladva átlépünk a Camelopardalis területére. Bár ez a csillagkép nem túl látványos alakzat, rengeteg mélyégobjektuma kárpótol bennünket. A 4 magnitúdós CE és CS Cam csillagpártól kicsit több mint 2 fokkal keletre akadunk a 8 magnitúdós, rendkívül sűrű Tombaugh 5-re.

Galaxisokban is bővelkedik ez a cirkumpoláris alakzat. A γ Cam-tól három fokkal délre találjuk a lapjáról látszó, közeli galaxist, az IC 342-t. Ha fényt nem tompanát a Tejút poranyaga, minden bizonnyal az M101-hez hasonló, látványos égitest lenne. Így azonban nehéz észrevenni a magján kívül bármi mást, ezért főleg képrögzőitők figyelmébe ajánljuk. Északabbra haladva az elliptikusnak tűnő, de valójában irreguláris/pekuliáris IC 356-ra és IC 334-re bukkanunk. Az NGC 1530 gyönyörű horgas spirál, bár csak 12^m -s. Az NGC 1560 alacsony felületi fényességű, éléről látszó csillagváros. Az NGC 1961 és a

Novemberi meteorok

A Leonidák „hagyományos” maximuma november 19-én 9:00 UT-kor várható. Mihail Maszlov előrejelzése szerint viszont november 17-én 00:22 UT-kor egy Perseida szintű kitérés várható. Ha bejön a jóslat, szép látványban lehet részünk. A becült ZHR

130 körül alakul, az átlagosnál fényesebb meteorokkal.

Az Északi és Déli Tauridák okozhatnak még meglepetést október végén, november elején. Előbbinek november 12-én, utóbbinak november 5-én van a maximuma, mindkét esetben 5 körüli maximális ZHR-rel.

GyL